

Catechese op zondag: Marcus aan het woord

Eerste zondag van de Advent

Soort catechese	Inhoudelijk, groepsvormend
Thema	Kennismaken met Marcus en het Marcusevangelie
Aantal deelnemers	100, max. 20 per groepje (vijf groepjes)
Aantal begeleiders	Minimum drie, waarvan twee de rol van Petrus en Marcus op zich nemen
Leeftijd	Intergenerationeel: kinderen, jongeren, volwassenen
Locatie	Binnen, op vijf plaatsen in de kerk of in een (parochie)zaal
Duur	Anderhalf uur
Intensiteit	Rustig
Materiaal	O Gekleurde kaartjes voor de groepsindeling (vijf kleuren) O Belletje voor het doorschuifstelsel O Blaadjes voor deelnemers met balpen (bijlage 1) O Verkleedmateriaal voor Marcus en Petrus O Afbeeldingen vier evangelisten (bijlage 2) O Jezusbeelden (https://www.kuleuven.be/thomas/page/dialogschool-materiaal/#contentbox) O Scherm, beamer, laptop en powerpoint "Wie was Marcus?" (bijlage 3) O Afbeelding van de profeet (bijlage 4) O Afbeeldingen van Aramese Jezuswoorden (bijlage 5, 6, 7, 8)

Doel/samenvatting catechese

Deze catechese vindt plaats voor de viering. De volwassenen en kinderen maken kennis met de figuur van Marcus en met zijn evangelie. Marcus stuurt de mensen in groepen naar vijf locaties (vijf werkwinkels). Er wordt gezamenlijk afgesloten tijdens de zondagsviering.

Deel 1 (20 min.): welkom, groepsindeling en startmoment met Marcus en Petrus

Deel 2 (1 u.): vijf werkwinkels van telkens 10 minuten (doorschuifstelsel)

Deel 3: (10 min.): Slot door Marcus en Petrus in grote groep

Zondagsviering

Verloop

Deel 1: Welkom, groepsindeling en startmoment

1) Voorbereiding en onthaal

De deelnemers komen toe en krijgen een gekleurd kaartje, een vouwblaadje (bijlage 1) en een balpen of potlood. Bij de groepsindeling let je op een goede verdeling zodat personen van alle leeftijden gemengd worden en alle groepen ongeveer evenveel deelnemers tellen.

Duid vooraf drie mensen aan om het symbool van Matteüs, Lucas en Johannes te tonen. Leer ondertussen het 'lied van de 4 evangelisten' aan.

Lied: De vier evangelisten (T & M: S. Latré)

Marcus, Matteüs, Lucas en Johannes,
Ieder schreef een eigen verhaal,
Een boodschap als licht voor de wereld,
Een opdracht voor ons allemaal!

Twee begeleiders verkleeden zich als Petrus en Marcus. Wie Marcus vertolkt, neemt de afbeelding van de leeuw vast.

2) Startmoment

Vier mensen (bv. drie ouders en 1 begeleider) verschijnen ten tonele, elk met het symbool van een evangelist. Matteüs wordt afgebeeld als engel, Marcus (een begeleider) als leeuw, Lucas als rund en Johannes als arend. (afbeeldingen in bijlage 2).

Petrus (de andere begeleider) komt op en vraagt aan de vier wie ze zijn en herkent hen op basis van hun symbool. De vier worden herkend als de vier evangelisten.

TIP: laat de kinderen mee raden!

We zingen samen het lied over de vier evangelisten.

Lied: De vier evangelisten (T & M: S. Latré)

Marcus, Matteüs, Lucas en Johannes,
Ieder schreef een eigen verhaal,
Een boodschap als licht voor de wereld,
Een opdracht voor ons allemaal!

Petrus stapt op Marcus af en begroet hem als een oude bekende. Hij vraagt Marcus of we hem beter mogen leren kennen tijdens dit liturgisch B-jaar. Marcus stemt in en zegt dat we daar een heel jaar de tijd voor krijgen maar vandaag al een voorproeftje mogen smaken.

Vervolgens kondigt Marcus de werkwinkels aan (als kans en uitdaging om hem en zijn evangelie beter te leren kennen) en stuurt hij de deelnemers naar de juiste locatie. Hij legt ook uit dat ze bij het belletje naar de volgende werkwinkel mogen gaan.

Het eerste belsignaal kondigt het begin van de werkwinkels aan.

TIP: spreek af wie van de drie begeleiders het uur in de gaten houdt en telkens tijdig een belsignaal laat klinken.

Deel 2: Vijf werkwinkels

Werkwinkel 1: Wie is Hij toch? (GELE WERKWINKEL, bv. aan de sacristie)

Materiaal: Jezusbeelden op enkele tafels

<https://www.kuleuven.be/thomas/page/dialogschool-materiaal/#contentbox> Onder de titel 'reflectiemateriaal' vind je een bestand met een vijftigtal Jezusbeelden. Een map met Jezusbeelden kan ook ontleend worden in het documentatiecentrum van IJD Vlaams-Brabant en Mechelen.

Inleiding:

Acht hoofdstukken lang handelt het Marcusevangelie over het Messiasgeheim, tot Jezus de vraag stelt aan de leerlingen: "Wie zegt gij dat ik ben?" (Mc 8, 29) Deze vraag stellen we ook aan de deelnemers. Op twee tafels liggen Jezusbeelden. De deelnemers mogen kiezen uit de beelden van Jezus en aan elkaar vertellen waarom een beeld hen aanspreekt of net niet.

Opdracht:

De figuur van Petrus (een begeleider) vertelt en leidt de opdracht in.

Ik ben Petrus, één van de leerlingen van Jezus. Wat mij allemaal overkomen is... te gek voor woorden. Ik herinner het me nog als de dag van gisteren. Ik was met mijn broer Andreas aan het vissen op het meer van Galilea en Jezus kwam voorbij. Hij riep ons en zei: "Kom, volg mij! Ik zal van jullie vissers van mensen maken!" We hebben dat gedaan.

Het was onvoorstelbaar wat wij meemaakten met Jezus. Hij kon mensen terug nieuwe kracht geven. Hij kon mensen doen opstaan uit ziekte, uit onmacht en hen nieuwe veerkracht en nieuw leven geven. Hij kon mensen doen horen, doen spreken, doen geloven in zichzelf en in het leven. We stonden paf toen hij een man die lam was en door zijn vrienden naar hem gedragen werd, deed lopen. Of toen hij een blinde genas. En iedere keer vroeg Jezus ons om te zwijgen. We mochten aan niemand vertellen over de wondere dingen die Hij deed.

Hij kon op zo'n manier brood en vissen delen met zovele mensen dat toch iedereen genoeg had. Als Jezus erbij was, hadden we geen angst op het meer, zelfs niet als het stormde en onweerde. We voelden ons veilig. Maar zwijgen, dat moesten we van Jezus. We mochten echt niets verder vertellen over hem. Dat was moeilijk. We waren allemaal zo onder indruk van alles wat Hij zei en deed. We konden er zo moeilijk over zwijgen.

Op een dag waren we alleen met Jezus, wij ... dat waren zijn leerlingen. Ineens vroeg Hij aan ons: "Wie zeggen de mensen dat Ik ben?" Wij antwoordden: "Sommigen zeggen dat ge Johannes de Doper zijt, anderen zeggen Elia, weer anderen zeggen dat u één van de profeten bent."

Toen vroeg hij aan ons: "En wie ben ik volgens jullie?" Ik, Petrus, antwoordde: "U bent de Messias." En weer mochten we hier niets over zeggen.

Goede mensen: ik wil de vraag van Jezus, mijn goede vriend, ook aan jullie stellen. Wie is Jezus voor jou? Zoek eens een beeld van Hem tussen de foto's dat je mooi vindt. Zoek een beeld dat je typerend vindt voor Jezus of dat je aanspreekt omdat het iets te maken heeft met jouw leven. Zoek één of twee mensen van de groep en spreek met hen over het beeld dat je gekozen hebt...

Werkwinkel 2: Wie was Marcus? (BLAUWE WERKWINKEL, bv. aan de preekstoel)

Materiaal: deelnemersblaadje (bijlage 1) en balpen, beamer, laptop, scherm en PPT (bijlage 3)

Opdracht: Tijdens deze werkwinkel bekijken de deelnemers een powerpoint over Marcus, die in een loop draait. In hun deelnemersboekje noteren ze de gegevens van de identiteitskaart en de Latijnse zin die in de powerpoint verborgen zitten.

Oplossing:

Naam: Marcus.....
Geboren in: Jeruzalem.....
Beroep: schrijver of evangelist.....
Datum evangelie: jaren 65 - 70.....
Woonplaats: Rome.....
ten tijde van de Romeinse keizer Nero.....
Symbool (dier): Leeuw.....
Helper van: Paulus en Barnabas .....

Tolk van: Petrus.....
Ik schreef voor de christenen in Rome.....
Mijn lievelingsgetal: 12.....

In de powerpoint zit een Latijnse zin verborgen *"in het groen"*. Welke?

Initium evangelii Iesu Christi Filii Dei

Dit is de eerste zin van het evangelie van Marcus. Zoek in de powerpoint naar de Nederlandse vertaling. *Tip: kijk "in een bol"*.

Begin van het evangelie van Jezus Christus, Zoon van God

Werkwinkel 3: De Blijde Boodschap (GROENE WERKWINKEL, bv. bij de doopvont)

Materiaal: Bijbel, afbeelding profeet (bijlage 4)

Opdracht: Een begeleider leest het begin van het Marcusevangelie (Mc. 1, 1-15) met de klemtoon op de Blijde Boodschap en met aandacht voor de figuur van Johannes de Doper.

- 1) Marcus gebruikt zeven keer het woord '*evangelion*' in zijn verhaal. De lezer wordt gevraagd om binnen te treden in het verhaal en zich te verbinden met de Blijde Boodschap.
- 2) Johannes de Doper is de bereider van de weg van Jezus. Johannes is een profeet die roept in de woestijn.

Inleefmoment: Alle deelnemers leven zich in als profeet.

Toon aan de deelnemers de afbeelding van het beeld. Vertel hen dat dit een beeld is dat in Antwerpen in een openluchtmuseum staat. De naam van het beeld is 'De Profeet'. Aan de hand van deze foto gaan we proberen te achterhalen wat een profeet nu eigenlijk is.

Laat iedereen rechtstaan en zorg ervoor dat ze allemaal de foto kunnen zien. (zorg eventueel voor meerdere foto's.)

Stel volgende vragen:

- Hoe staan de voeten van de profeet? (Zijn voeten staan bijna evenwijdig aan elkaar, met wat ruimte ertussen en plat op de grond) Plaats je voeten zoals het beeld van de profeet. Sta je dikwijls zo? Hoe voelt het om zo te staan? De voeten staan stevig op de grond. Een profeet is duidelijk iemand die niet zweeft.
- Wat heeft hij in zijn linkerhand? (een stok) Ken je mensen die al eens een stok in hun hand hebben? (Sinterklaas, herders, wandelaars in de bergen, oude mensen die het moeilijk hebben om te gaan,...) Wat doen die mensen met die stok? (wandelen houvast...) Waarom zou een profeet een stok in zijn hand hebben? De staf van de profeet wijst erop dat hij rondtrekt om zoveel mogelijk mensen te bereiken.
- Zijn rechterhand is omhoog gericht, doe dat ook. Wat zou de profeet met deze houding willen zeggen? (Hij vraagt met zijn hand aandacht: 'Mensen, word eens even stil, ik heb je wat te zeggen ...' Hij wijst met zijn hand naar de hemel en zo symbolisch naar God: 'God heeft mij gezegd dat ik jullie moest vragen, zeggen ... of ...) Hij wijst naar God, daarmee wil hij laten weten dat hij zich door God laat inspireren.
- Zijn mond is open. Waarom zou de mond van een profeet open zijn? (Hij gaapt van verveling? Hij wil iets zeggen? Hij laat zijn tanden zien omdat hij boos is? ...) Wat zou een profeet te zeggen hebben? (dat we anders moeten leven, dat we ons moeten bekeren...) Hij zegt aan de mensen wat God van hen verlangt. Bekereren = omkeren

Een profeet is dus iemand die ons de goede weg toont, de weg naar God. Tijdens de advent bereiden we ons voor op de komst van Christus en willen we eens nadenken over ons leven. De profeet Johannes roept ook ons op om na te denken en wijst ons de weg.

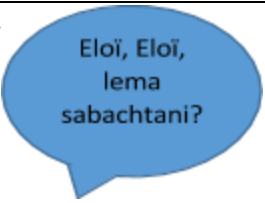
Werkwinkel 4: Aramese Jezuswoorden (RODE WERKWINKEL, bv. bij de kaarsjeskapel)

Materiaal: Deze werkwinkel is niet begeleid. Hang de vier Aramese Jezuswoorden op (zie bijlagen 5, 6, 7, 8). Zorg voor voldoende kaarsjes voor alle deelnemers.

Inleiding (staat in het volgblaadje van de deelnemers, bijlage 1): Jezus sprak West-Aramees, de taal van Galilea, van de gewone mensen. Van Marcus wordt gezegd dat hij de tolk en vertaler was van Petrus. Marcus heeft enkele Aramese kernwoorden behouden. Ze vertellen wie Jezus was en waartoe Hij is gekomen.

Vertaal de woorden aan de hand van de uitleg in de rechterkolom. Verbind iedere uitspraak (getal) met de juiste vertaling (letter). Brand daarna een kaarsje voor iemand die je graag ziet en maak het even stil.

Oplossing:

1 	B. Meisje, opstaan! Jezus is gekomen om mensen te doen opstaan, hen te bevrijden uit de eigen beslotenheid, uit onmacht en ziekte. Hij richt zijn boodschap tot mannen en vrouwen, jongens en meisjes.
2 	D. Ga open! Blinden kunnen weer zien, doven kunnen weer horen, mensen gaan effectief weer in hun kracht staan als ze Jezus ontmoeten.
3 	A. Vader! Jezus leefde vanuit een intense verbondenheid met God, die hij "Vadertje" of papa noemde in zijn gebed. Deze band vormt het geheim van zijn bestaan en zijn vrijmoedig optreden.
4 	C. Mijn God, mijn God, waarom heb Jij me verlaten? Jezus' kracht is niet in tegenspraak met zijn kwetsbaarheid. Het kruis was voor Jezus bittere ernst. Hij heeft de eenzaamheid van zijn bestaan luid uitgeroepen.

Zoek het woord van vier letters. Je hebt nodig:

T	A	A	L
---	---	---	---

De eerste letter van het Aramese Jezuswoord dat past bij B.

De laatste letter van het Aramese Jezuswoord dat hoort bij D.

De eerste letter van het Aramese Jezuswoord dat past bij A.

De eerste letter van het derde woord van het Aramese Jezuswoord bij C.

Werkwinkel 5: Marcus aan het woord: blinden zullen weer zien (PAARSE WERKWINKEL, bij een glasraam, schilderij of beeld)

Materiaal: Bijbel of geluidsfragment uit de CD van Tine Ruyschaert, het Marcusevangelie of via Youtube op https://www.youtube.com/watch?v=5YW_aQIJrQo&t=56s leest een Nederlandse dame de hele tekst van Marcus in de Nieuwe Bijbel vertaling.

Inleiding: De begeleider vertelt of leest één of twee verhalen voor over de genezing van de blinde (Mc 8, 22-26 en Mc 10, 46-52). Of we luisteren samen naar het geluidsfragment van dit verhaal.

Opdracht: Daarna doe je een beeldmeditatie bij een glasraam, een treffend schilderij, een afbeelding van een beeld, een icoon, een aantal symbolen (kaars, natuurelementen, foto's...) De bedoeling is de deelnemers via de beeldmeditatie bewust te maken dat je anders en beter kan zien als je vanuit je binnenste, vanuit je hart naar de mensen en de dingen kijkt.

De begeleider kan de deelnemers eerst enkele vragen stellen en daarna kunnen de deelnemers vertellen over wat ze "gezien" en "ervaren" hebben.

Vraagjes die kunnen helpen bij de beeldmeditatie:

- Wat zie je allemaal?
- Welke kleuren zie je?
- Zijn er effecten van lichte en donkere kleuren?
- Wat valt er het meeste op?
- Zijn er figuren? Mensen? Dieren?
- Vind je symbolen?
- Wat zou jij een mooie titel vinden voor dit glasraam, beeld?
- Waar zou jij in dit glasraam / schilderij willen staan?
- Welk gevoel roept dit bij jou op?
- Hoe spreekt God tot jou in dit beeld?

Deel 3: Slot en uitnodigen om samen te vieren

Opstelling: we verzamelen terug in groep. Marcus en Petrus verschijnen weer vooraan.

Besluit: Petrus en Marcus ontmoeten elkaar weer. Petrus zegt dat Marcus dat hij zijn identiteitskaart heeft gevonden en vraagt of de gegevens kloppen. Hij vraagt Marcus ook om een Latijnse zin en de Aramese Jezuswoorden te vertalen. De twee vrienden nemen afscheid van elkaar en van de mensen in de kerk en Marcus zegt (met een knipoog) dat ze elkaar meermaals zullen ontmoeten in het komende jaar.

Tenslotte wordt er nog een bekend kerklied gezongen als overgang naar de viering.

Enkel liedsuggesties:

Rond het thema van het Woord Gods:

- ZJ 739 (Als gij naar de woorden luistert)
- ZJ 757 (Het woord, het goede woord van God)
- ZJ 809 (Here Jezus, om uw woord)

Bij de aanvang van de advent:

- ZJ 106 (God zij geloofd uit alle macht)
- ZJ 107 (Een stad van vrede zoeken wij)
- ZJ 108 (Op een God die door de eeuwen)
- ZJ 116 (Als tussen licht en donker)

Of een lied dat beide thema's combineert:

- ZJ 233 (Gods woord van het begin)

